

1 Maksekäsumenetluse olemasolu

Lätis on võimalik nii nõude vaidluseta sundtäitmine (tsiviilkohtumenetluse seaduse (*Civilprocesa likums*) 50. peatüki artiklid 400–406) kui ka nõude sundtäitmine kohtuteate alusel (sama seaduse 50.1 peatüki artiklid 406.1–406.10).

1.1 Menetluse kohaldamisala

1.1.1 Milliste nõuete puhul võib seda kohaldada (nt ainult rahaliste, lepinguliste vm nõuete puhul)?

Nõude vaidluseta sundtäitmine on lubatud:

avalikku registrisse kantud hüpoteegiga või kommertsandiga tagatud nõudeid käsitlevate lepingute alusel;

selliste notariaalselt tõestatud tähtjaliste lepingute või samaväärse õigusjõuga tähtjaliste lepingute alusel, mis käsitlevad rahalisi väljamakseid või vallasvara tagastamist;

selliste notariaalselt tõestatud või kinnistusraamatusse kantud tähtjaliste vara rendi- või üürilepingute alusel, mille kohaselt on rentnik või üürilevõtja kohustatud tähtaja saabumisel või maksmisele kuuluvate summade tasumata jätmisel vabastama renditud või üüritud vara ning tasuma rendi- või üürimakseid;

selliste vaidlustatud lihtvekslite puhul, mis ei ole vormistatud notariaalaktina.

Osutatud nõuete suhtes ei saa kohaldada vaidluseta sundtäitmist, kui:

sundtäitmine on seotud riigile või kohalikule omavalitsusele kuuluva varaga;

nõue on aegunud, kusjuures tähtpäev tuleneb üheselt dokumendist endast.

Nõude sundtäitmine kohtuteate alusel on lubatud juhul, kui tegemist on maksenõudega, mis on dokumentaalselt tõendatud ja mille maksetähtaeg on saanud, samuti juhul, kui tegemist on kauba tarne- või ostulepingus või teenuste osutamise lepingus sätestatud hüvitise maksmise kohustusega, kui selline kohustus on dokumentaalselt tõendatud ja kohustuse täitmise tähtaega ei ole kindlaks määratud.

Nõude sundtäitmine kohtuteate alusel ei ole lubatud juhul, kui:

tasu soovitakse täitmata vastusoorituse eest;

võlgniku ametlikult teatatud või tegelik elukoht ei ole teada;

võlgniku ametlikult teatatud või tegelik elukoht, asukoht või registrijärgne asukoht ei ole Lätis;

nõutud leppetrahv on suurem võla põhisummast;

nõutud viivis on suurem võla põhisummast;

tegemist on maksenõudega, mille võlasumma on üle 15 000 euro;

tegemist on ühise maksenõudega.

1.1.2 Kas nõude väärtusele on kehtestatud ülemmäär?

Nõude sundtäitmine kohtuteate alusel ei ole lubatud maksenõuete puhul, mille võlasumma ületab 15 000 eurot.

1.1.3 Kas kõnealuse menetluse kasutamine on vabatahtlik või kohustuslik?

Menetluse kasutamine ei ole kohustuslik.

1.1.4 Kas kõnealust menetlust saab kasutada ka siis, kui kostja elab mõnes muus liikmesriigis või kolmandas riigis?

Nõude sundtäitmine kohtuteate alusel ei ole lubatud, kui võlgniku ametlikult teatatud või tegelik elukoht, asukoht või registrijärgne asukoht ei ole Lätis.

1.2 Pädev kohus

Nõude vaidluseta sundtäitmise avaldus esitatakse selle rajooni- või linnakohtu kinnistusametile, kus:

asub võlgniku ametlikult teatatud elukoht või – selle puudumisel – tegelik elukoht, kui avaldus on seotud rahalise maksega, vallasvara tagastamisega või kohustustega, mis tulenevad kommertsandiga tagatud lepingutest;

asub kinnisvara, kui nõude vaidluseta sundtäitmise avaldus on seotud kinnisvara tagatiseks seadmist käsitlevate dokumentidega või renditud või üüritud kinnisvara vabastamise või tagastamise kohustusega; juhul kui nõue on tagatud mitme kinnisvaraga ja avalduse menetlemine kuuluks mitme rajooni- või linnakohtu kinnistusameti pädevusse, menetleb avaldust ühe kinnisvara asukoha järgse rajooni- või linnakohtu kinnistusamet, kusjuures valiku teeb avalduse esitaja;

on registreeritud laevahüpoteek, kui avaldus on seotud laeva hüpoteegist tuleneva kohustusega.

Avaldus nõude sundtäitmiseks kohtuteate alusel tuleb esitada võlgniku ametlikult teatatud elukoha järgse rajooni- või linnakohtu kinnistusametile või ametlikult teatatud elukoha puudumisel tema tegeliku elukoha järgse või registrijärgse asukoha rajooni- või linnakohtu kinnistusametile.

1.3 Vorminõuded

1.3.1 Kas tüüpvormi kasutamine on kohustuslik? (Kui on, siis kust selle vormi saab?)

Avaldusi nõuete sundtäitmiseks kohtuteate alusel saab esitada üksnes elektrooniliselt kohtute veebisüsteemis (kohtulahendite portaal (*e-lietas portāls*)) kättesaadaval veebivormil.

Võlgnik võib esitada vastuse veebisüsteemis kättesaadaval veebivormil või koostada vastuse kooskõlas ministrite kabineti 21. juuli 2009. aasta määruse nr 792 3. lisaga (vormid nõuete sundtäitmise korral kohtuteate alusel). Vorm on kättesaadav [siin](#).

Nõude vaidluseta sundtäitmise avalduse jaoks vormi koostatud ei ole. Avaldus tuleks teha tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 404 kohaselt.

1.3.2 Kas advokaadi kaasamine on kohustuslik?

Ei, see ei ole kohustuslik. Esindamist käsitlevad üldnormid on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seaduse 12. peatükis, milles käsitletakse esindajaid.

1.3.3 Kui üksikasjalikult tuleb nõuet põhjendada?

Avaldus ei pea sisaldama üksikasjalikku põhjendust.

Nõude vaidluseta sundtäitmise avalduses tuleb osutada nõudele, mille rahuldamist võlausaldaja vaidluseta menetluse korras taotleb, ja õigustoimingule, millest nõue tuleneb, ning märkida võla põhisumma, leppetrahv ja viivised ning lihtveksli puhul ka selle vaidlustamisega seotud kulud ja seaduses sätestatud hüviitis. Vaidluseta sundtäitmise avaldusele tuleb lisada täidetav dokument ja selle ärakiri ning lihtveksli puhul ka notariaaldokument, millega lihtveksel vaidlustati; samuti tuleb esitada tõendid võlgnikule teate edastamise kohta, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud, et sellist teadet ei pea saatma. Selleks et esitada avaldus nõude sundtäitmiseks kohtuteate alusel, tuleb täita kohtute veebisüsteemis (kohtulahendite portaal) kättesaadav veebivorm, millel esitatakse järgmine teave: avalduse esitaja ja võlgniku andmed, maksenõue, andmed nõude aluseks olevate dokumentide kohta, nõude täitmise tähtaeg, nõutav summa ja selle arvutusmeetod ning ka avalduse esitaja kinnitus selle kohta, et nõue ei sõltnud (ega ole sõltunud) vastusooritusest.

1.3.4 Kas vaidlusaluse nõude kohta tuleb esitada kirjalikke tõendeid? Kui jah, siis millised dokumendid on tõendina vastuvõetavad?

Nõude vaidluseta sundtäitmise avaldusele tuleb lisada täidetav dokument ja selle tõestatud ärakiri või lihtveksli puhul selle vaidlustamist käsitlev dokument ning tõendid võlgnikule teate edastamise kohta, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud, et sellist teadet ei pea saatma (teate edastamise tõendiks võib olla vannutatud kohtutäituri või tema abi koostatud avaldus, milles kinnitatakse, et adressaat keeldus teadet vastu võtmast).

Nõude sundtäitmiseks kohtuteate alusel ei pea esitama nõude aluseks olevaid kirjalikke tõendeid, kuid avalduses tuleb märkida nõude tekkimise aluseks olevad dokumendid ja kohustuse täitmise tähtaeg. Kui võlgnik vaidlustab maksenõude kehtivuse 14 päeva jooksul kohtu saadetud teate kättesaamisest, siis kohtumenetlus nõude sundtäitmiseks kohtuteate alusel lõpetatakse. Kui menetlus nõude sundtäitmiseks kohtuteate alusel otsustatakse võlgniku vastuväidete tõttu lõpetada, ei takista see hagi esitamist tavapärase kohtumenetluse korras.

1.4 Taotluse rahuldamata jätmise

Nõude vaidluseta sundtäitmise puhul teeb otsuse üks kohtunik seitsme päeva jooksul avalduse esitamisest, tuginedes avaldusele ja sellele lisatud dokumentidele; ta ei teavita sellest eelnevalt avalduse esitajat ega võlgnikku. Kohtunik jätab avalduse rahuldamata, kui see on alusetu või kui avalduses nimetatud leppetrahv ei ole proportsionaalne võla põhisummaga või kui täidetav dokument sisaldab ebaõiglasi lepingulisi sätteid, millega rikutakse tarbija õigusi.

Kui esitatud on avaldus nõude sundtäitmiseks kohtuteate alusel ja kohus võtab avalduse menetlusse, kuid võlgnik esitab 14 päeva jooksul kohtu edastatud teate kättesaamisest vastuväited, millega ta vaidlustab maksenõude kehtivuse, lõpetab kohtunik menetluse nõude sundtäitmiseks kohtuteate alusel.

1.5 Edasikaebamine

Kohtuniku otsust nõude vaidluseta sundtäitmise või nõude sundtäitmise kohta kohtuteate alusel ei saa edasi kaevata.

Kui võlgnik on seisukohal, et avalduse esitaja nõue on asjaoludest lähtuvalt alusetu, võib ta kolme kuu jooksul alates otsuse saatmise kuupäevast esitada võlausaldaja vastu hagi eesmärgiga nõue vaidlustada. Sellise hagi esitamisel võib võlgnik taotleda täitemenetluse peatamist. Kui võlausaldaja nõue on juba täitemenetluse raames rahuldatud, võib võlgnik taotleda oma nõude tagamist.

1.6 Vastuväide

Nõude vaidluseta sundtäitmise kohta teeb otsuse kohtunik üksi ning võlgniku arvamust arvesse ei võeta.

Kui esitatakse avaldus nõude sundtäitmiseks kohtuteate alusel, edastab kohtunik võlgnikule teate, tehes talle ettepaneku tasuda avalduses märgitud summa või esitada kohtule vastuväited 14 päeva jooksul pärast teate saatmist.

1.7 Vastuväite esitamise tagajärjed

Nõude sundtäitmine kohtuteate alusel – kui võlgnik vaidlustab maksenõude kehtivuse 14 päeva jooksul kohtu saadetud teate saatmisest, siis kohtumenetlus nõude sundtäitmiseks kohtuteate alusel lõpetatakse. Kui võlgnik on avaldusega osaliselt nõus, teavitatakse avalduse esitajat võlgniku vastusest ja kindlaksmääratud tähtajast, mille jooksul peab avalduse esitaja andma kohtule teada, kas nõude see osa, mille täimisega võlgnik on nõustunud, on täidetud. Kui võlgnik on avaldusega osaliselt nõus, võtab kohtunik vastu otsuse selle osa sundtäitmise kohta, millega võlgnik nõustus, kuid ülejäänud osa puhul kohtumenetlus lõpetatakse.

1.8 Vastuväite esitamata jätmise tagajärjed

Kui avaldus on esitatud nõude sundtäitmiseks kohtuteate alusel ja võlgnik ei esita vastuväiteid teates täpsustatud tähtaja jooksul, teeb kohtunik otsuse seitsme päeva jooksul alates vastuväidete esitamiseks määratud tähtaja lõpust ning näeb ette avalduses kirjeldatud maksenõude sundtäitmise ja kohtukulude sissenõudmise.

1.8.1 Mida tuleb teha, et saada täitmisele pööratav kohtulahend?

Nõude sundtäitmine kohtuteate alusel: kohtuniku otsus avalduses märgitud maksenõude sundtäitmise kohta jõustub kohe. Tegemist on täitedokumentiga, mida saab täita vastavalt kohtuotsuste täitmist käsitlevatele normidele.

Nõude vaidluseta sundtäitmine: kui kohtunik on kontrollinud avalduse kehtivust ja leidnud, et avaldus tuleks menetlusse võtta, teeb ta otsuse selle kohta, milline nõue ja mil määral täidetakse. Kohtuniku otsus jõustub kohe. Tegemist on täitedokumentiga, mida on võimalik täita vastavalt kohtuotsuste täitmist käsitlevatele normidele. Kohtuniku otsus saadetakse täitmiseks koos täitmisele kuuluva dokumendi tõestatud ärakirjaga.

1.8.2 Kas kõnealune kohtulahend on lõplik või on kostjal veel võimalik lahend edasi kaevata?

Kohtuniku otsust nõude vaidluseta sundtäitmise või nõude sundtäitmise kohta kohtuteate alusel ei saa edasi kaevata. Kui aga võlgnik on seisukohal, et avalduse esitaja nõue on asjaoludest lähtuvalt alusetu, võib ta esitada võlausaldaja vastu hagi eesmärgiga nõue vaidlustada (kui tegemist on nõude vaidluseta sundtäimisega, on hagi esitamise tähtaeg kuus kuud alates kohtuniku otsuse tõestatud ärakirja saatmise kuupäevast, ning kui tegemist on nõude sundtäimisega kohtuteate alusel, on tähtaeg kolm kuud alates otsuse tõestatud ärakirja saatmise kuupäevast). Sellise hagi esitamisel võib võlgnik taotleda täitemenetluse peatamist. Kui võlausaldaja nõue on juba rahuldatud, võib võlgnik taotleda oma nõude tagamist.

Viimati uuendatud: 05/04/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.